

KINH TẾ PHÁT TRIỂN

CẤU TRÚC MÔN HỌC

- Chương 1: Giới thiệu chung
- Chương 2: Tổng quan về các nước đang phát triển
- Chương 3: Các lý thuyết về phát triển kinh tế
- Chương 4: Nghèo đói và bất bình đẳng về thu nhập
- Chương 5: Dân số lao động và việc làm
- Chương 6: Các nguồn vốn cho phát triển
- Chương 7: Thương mại quốc tế và phát triển
- Chương 8: Môi trường và phát triển bền vững

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Giáo trình Kinh tế phát triển - PGS. TS Lê Danh Tồn và Vũ Minh Viêng (Khoa Kinh tế)
- Kinh tế học của các nước đang phát triển - E. Wayne Nafziger
- Kinh tế học phát triển - M. Todaro
- Kinh tế học cho thế giới thứ ba - M. Todaro
- Giáo trình Kinh tế học Phát triển của ĐHKQTĐ và của các trường khác
- Báo cáo phát triển con người, UNDP
- Báo cáo phát triển thế giới, Ngân hàng Thế giới
- Website: World Bank, ADB, UNDP,...

Kinh tế học phát triển là gì?

“Kinh tế học phát triển xứng đáng nghĩa là một môn học nghiên cứu quá trình chuyển dịch của các nền kinh tế từ trạng thái nghèo nàn lạc hậu sang trạng thái văn minh hiện đại.”

cuu duong than cong. com

ĐỐI TƯỢNG VÀ MỤC ĐÍCH CỦA KTHPT

- Đối tượng: Các quốc gia đang phát triển và chậm phát triển
- Mục đích:
 - Nghiên cứu quá trình phát triển của các quốc gia
 - Rút ra những vấn đề có tính quy luật của quá trình phát triển
 - Đưa ra các gợi ý chính sách giúp các nước đang phát triển đuổi kịp các nước phát triển

cuu duong than cong. com

SỰ KHÁC NHAU GIỮA KTH TRUYỀN THỐNG VÀ KTH PHÁT TRIỂN

Kinh tế học truyền thống

Kinh tế học phát triển

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

Kinh tế phát triển trả lời những câu hỏi gì?

cuu duong than cong. com

- Khi nói đến phát triển thì người ta thực sự hàm ý cái gì và làm thế nào để các nguyên lý và lý thuyết kinh tế giúp ta hiểu rõ hơn về quá trình phát triển?
- Những yếu tố nào góp phần vào sự tăng trưởng kinh tế quốc dân và kinh tế toàn cầu? Ai là người được lợi từ sự tăng trưởng đó. Tại sao một số nước giàu lên trong khi một số khác lại nghèo đi?
- Tác động của việc tăng giá dầu mỏ trên thế giới lên nền kinh tế của các nước đang phát triển xuất khẩu những sản phẩm không phải là dầu như thế nào?

- Liệu có nên thúc đẩy việc xuất khẩu những sản phẩm thô và nông sản hay không? Có phải tất cả các nước kém phát triển đều cần tiến hành công nghiệp hóa bằng cách phát triển các ngành công nghiệp nặng càng nhanh càng tốt?
- Liệu thương mại quốc tế có đáng mong muốn hay không xét trên quan điểm phát triển đối với các quốc gia nghèo? Ai thực sự có lợi nhờ thương mại và những lợi thế đó được phân bổ như thế nào giữa các quốc gia .
- Đây là cách tốt nhất để thúc đẩy phát triển nông nghiệp và khu vực nông thôn, nơi có 60 đến 80% dân số của những nước kém phát triển đang sinh sống.

- Liệu có nên khuyến khích các công ty tư nhân nước ngoài đầu tư vào các quốc gia nghèo, và nếu có thì phải theo những điều kiện nào?
- Vấn đề viện trợ nước ngoài từ phía chính phủ các nước giàu thì nên hiểu thế nào? Liệu có nên tìm kiếm sự viện trợ đó không và những điều kiện kèm theo của những khoản viện trợ là gì?

cuu duong than cong. com

- Có các nhân tố kinh tế tác động đến tỷ lệ sinh đẻ ở các nước nghèo hay không? Đây là những hậu quả về kinh tế, xã hội và môi trường do sự gia tăng dân số?
- Phải chăng vấn đề dân số chỉ đơn giản là vấn đề con số, hay nó còn có liên quan đến tác động của sự sung túc ngày càng tăng ở các nước phát triển đối với việc vắt kiệt tài nguyên trên toàn thế giới.
- Liệu có xảy ra nạn thiếu lương thực kinh niên trên toàn thế giới hay không? Nếu có thì những quốc gia nào sẽ bị ảnh hưởng nhiều nhất, và cách tốt nhất để tránh được nạn thiếu lương thực trong tương lai là gì?
- Liệu hệ thống giáo dục ở các nước thế giới thứ ba có thực sự thúc đẩy phát triển kinh tế hay không?

Ý NGHĨA VÀ TẦM QUAN TRỌNG CỦA KTHPT

- Lý thuyết khái quát về phát triển, nguyên lý kinh tế, công cụ phân tích kinh tế về các vấn đề phát triển
- Kinh nghiệm của các quốc gia trong quá trình phát triển
- Các chiến lược, mô hình, thể chế phát triển
- Vai trò của nhà nước đối với quá trình phát triển
- Những tiến trình kinh tế và chính trị để chuyển một nền kinh tế kém phát triển thành một nền kinh tế phát triển

NHỮNG VẤN ĐỀ CHỦ YẾU CỦA KTHPT

- Tăng trưởng và phát triển kinh tế
- Các đặc điểm chủ yếu của các nước đang phát triển
- Nghèo đói tuyệt đối
- Dân số và sự tăng trưởng dân số
- Lao động, thị trường lao động, thất nghiệp
- Vai trò của Vốn trong phát triển, các nguồn vốn cho phát triển
- Vai trò của Thương mại quốc tế trong phát triển
- Vấn đề môi trường và phát triển bền vững

TĂNG TRƯỞNG VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ

- Tăng trưởng kinh tế: sự gia tăng thêm hay gia tăng về quy mô sản lượng của nền kinh tế trong một thời kỳ nhất định
- Phát triển kinh tế: là một quá trình lớn lên (hay biến đổi) về mọi mặt của nền kinh tế trong một thời kỳ nhất định. Trong đó bao gồm:
 - sự tăng lên về quy mô sản lượng (tăng trưởng)
 - sự thay đổi về cơ cấu kinh tế
 - sự thay đổi về cơ cấu xã hội.

BA MỤC TIÊU CỦA PHÁT TRIỂN

- Ba giá trị cơ bản:

- Duy trì sự sống
- Lòng tự trọng
- Tự do thoát khỏi lệ thuộc

- Ba mục tiêu của phát triển

- Đáp ứng các nhu cầu cơ bản
- Tăng mức sống
- Mở rộng sự lựa chọn cho cá nhân và xã hội

CÁC TIÊU THỨC ĐÁNH GIÁ SỰ PHÁT TRIỂN

- Đánh giá tăng trưởng kinh tế:
 - GDP, GNP, NNP, NI, ...
 - GDP/người, GNP/người
- Phản ánh cơ cấu kinh tế
 - Chỉ số cơ cấu ngành trong nền kinh tế
 - Cơ cấu nguồn lao động
 - Chỉ số cơ cấu xuất nhập khẩu: tỉ trọng từng nhóm hàng, so sánh kim ngạch xuất khẩu với nhập khẩu, tỉ lệ xuất khẩu so với GDP, xuất khẩu bình quân đầu người

CÁC TIÊU THỨC ĐÁNH GIÁ SỰ PHÁT TRIỂN (TT)

○ Phản ánh tiến bộ xã hội

- Tỷ lệ sinh, tỷ lệ tử, tốc độ gia tăng dân số, tuổi thọ trung bình, tỷ lệ tử vong trẻ em, tỷ lệ biết chữ, tỷ lệ phổ cập giáo dục, số calo bình quân đầu người, chỉ số công bằng xã hội
- Chỉ số chất lượng vật chất của cuộc sống (PQLI)
- Chỉ số phát triển con người (HDI)
- Chỉ tiêu phản ánh sự công bằng xã hội: Gini, tỷ lệ 20/20, 10/10, đường cong Lorenz

cuu duong than cong. com

PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

- Là phát triển đáp ứng đầy đủ các nhu cầu của hiện tại mà không làm tổn thương đến khả năng đáp ứng các nhu cầu của thế hệ tương lai.

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

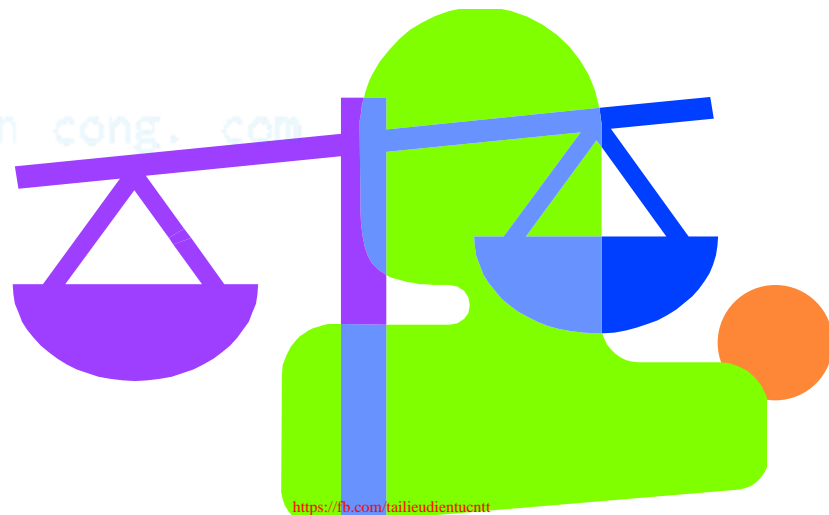
Tăng trưởng

Phát triển

CHỌN CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KINH TẾ

- Nhấn mạnh vào tăng trưởng kinh tế
- Nhấn mạnh vào công bằng xã hội
- Phát triển toàn diện gắn tăng trưởng kinh tế với công bằng xã hội

NHỮNG SAI LỆCH TRONG TÍNH TOÁN GDP GIỮA CÁC NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN VÀ CÁC NƯỚC PHÁT TRIỂN?

cuu duong than cong. com

Các nước đang phát triển

- **Nền kinh tế ngầm**
- **Hàng hóa và dịch vụ công**
- **Tỉ giá hối đoái**

Các nước phát triển

- **Một số khoản được tính vào GDP không phải là hàng hóa hay dịch vụ cuối cùng**

PPP

Lượng đơn vị tiền tệ của một nước cần thiết để mua được khối lượng hàng hóa và dịch vụ trên thị trường trong nước tương tự như một đô la mua được tại Mỹ

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com

- Lợi ích của tăng trưởng?

- Chi phí của tăng trưởng?

cuu duong than cong. com

LỢI ÍCH CỦA TĂNG TRƯỞNG

- Mở rộng phạm vi lựa chọn
- Thoát khỏi nạn đói, bệnh tật,...
- Nhiều thời gian nhàn rỗi hơn cho các hoạt động văn hóa, giải trí,...
- Bình đẳng cho các cá nhân
- Nguồn lực để thực hiện hoạt động nhân đạo
- Tăng cường sức mạnh của quốc gia

cuu duong than cong. com

CHI PHÍ CỦA TĂNG TRƯỞNG

- Ảnh hưởng đến môi trường và điều kiện sống
- Phân hóa giàu nghèo, dẫn đến mâu thuẫn, xung đột xã hội
- Tạo nên chủ nghĩa vật chất, coi thường yếu tố tinh thần, đạo đức, thẩm mỹ,...
- Đề cao chủ nghĩa cá nhân, làm mất tính ổn định của truyền thống gia đình và cơ cấu xã hội hiện hành
- Lý trí và tính duy lý được đề cao, tôn giáo và quyền lực xã hội bị đe dọa
- Chuyên môn hóa làm con người lao động có thể đơn điệu, buồn tẻ

TĂNG TRƯỞNG VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRONG LỊCH SỬ

- Trong quá khứ, hiếm khi có sự tăng trưởng nhanh và bền vững
- Anh: cuối TK 18; Mỹ, Pháp: đầu TK 19; Đức, Hà Lan: giữa TK 19; Thụy Điển, Canada, Ý: cuối thế kỷ 19
- Các nước NICs: nửa sau TK 20
- Khu vực năng động hiện nay: Đông Á

cuu duong than cong. com

CÁC NHÂN TỐ CỦA TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ

- Vốn
- Nguồn lao động
- Tiến bộ kỹ thuật – công nghệ
- Tài nguyên thiên nhiên

cuuduongthancong.com

cuuduongthancong.com

